

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΘΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ 11.

ΤΟΜΟΣ Β'.

3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΡΩΜΑΙΩΝ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ.*

Συμμερίζομενος τὴν εὐχαρίστησιν ἣν ἠσθάνθη τὸ Σεβ. Δημόσιον διὰ τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ σπουδαῖον μεταρρύθμισιν τῆς τοῦ Νεολόγου Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως, ἐθεώρησα καθήκον ἵνα καὶ ὁ συνεισφέρω λιθάρια τινα πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ὑλης, καὶ συντελέσω εἰς πλουτισμὸν αὐτῆς διὰ τῆς καταχωρήσεως ἐν αὐτῷ παλαιγενῶν μὲν ἐγγράφων, πολλὰ δὲ τὴν ἀξίαν ἐχόντων, καὶ ἀφορώντων ἰδίως αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου.

Ὡς ἀπαρχὴν τῶν ὑπιδχνουμένων ἀποστέλλω Χρυσόβουλλον Ἰωάννου Ε' αὐτοκράτορος τῶν Ρωμαίων τοῦ Παλαιολόγου, ἀναλαβόντος τὰς ἡνίας τῆς βασιλείας ἐν ἡλικίᾳ ἐννέα ἐτῶν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀννης καὶ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, τοῦ μετ' ὀλίγον συμβασιλεύσαντος, ἀλλὰ παραιτηθέντος τοῦ θρόνου καὶ ἀποθανόντος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου ὑπὸ τὸ μοναχικὸν ὄνομα Ἰωάσαφ.

Τὸ Χρυσόβουλλον τοῦτο ἐξεδόθη κατὰ δεκέμβριον μῆνα τῆς ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ 'ζ'ωνα' ἔτους, διατηρούμενον μέχρι σήμερον ἐν καλῇ καταστάσει, φέρον ἀπρωρημένον τὸ χρυσοῦν νόμισμα, καὶ τὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμῶν ὑπογραφὴν, ἥς πιστὸν ἀντίγραφον ἐπισυνάπτω.

Ἀφορμὴ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ ἀγιωτάτου πατρὸς Νήφωνος, μοναχοῦ Λαύρας, προσήλωσις κτημάτων τινῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ἀνερχομένων εἰς 900 ὑπέρυρα, τὰ μὲν ἑκατὸν ἐξοδεύωνται «εἰς ἀγορὰν σακ-

» χάρως ἐμπλάστρων καὶ ἐτέρων εἰδῶν δυσπορίστων
» καὶ διακομίζονται ἐκεῖσε διὰ θεραπείαν καὶ ἱασιν
» τῶν ἐν Νοσοκομείῳ κατακειμένων ἀσθενῶν μοναχῶν,
» καὶ ἐν ᾧ νοσοκομείῳ κατέστησεν εὐρίσκεσθαι ἐδόδο-
» μήκοντα κραυδάτια» τὰ δὲ ὀκτακόσια ὑπέρυρα
εἰς ἀγορὰν σίτου.

Μὴ ἀπορήσῃ δὲ τις ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν 70 κραυδατίων ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τῆς Λαύρας, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῇ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον υπερβαίνει τοὺς χιλίους μοναστάς, καὶ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἔφερον ἄνδρας, οἱοὶ Ἡσαΐας καὶ Φιλόθεος, κληθέντας εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐκ τοῦ Χρυσόβουλλου τούτου γνωρίζομεν τὴν ὑπαρξίν Ξενῶνος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, ἰδρυθέντος καὶ διατηρουμένου ὑπὸ τοῦ ρηθέντος ἀγιωτάτου πατρὸς Νήφωνος, «ὥρα τε καὶ μεγέθει καὶ χρεῖα» μηδενὸς ἀπολειπομένου, κειμένου δὲ παρὰ τὴν πύλιν τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ (νῦν Ναυλῆ καποῦ) καὶ δῆλον γενομένου ἐκ τῆς περικοπῆς «ἑτέρα οἰκήματα δύο ἀνεγερθέντα ἐκ βάθρων παρὰ τοῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ Ξενῶνος».

Περὶ δὲ «τῆς πύλης τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως» ἀποφανθήτωσαν οἱ ἀμύδιοι, ὥς καὶ περὶ ἄλλων τοῦ ἐν λόγῳ Χρυσόβουλλου.

ΑΛ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

«Πολλοὶ γεγονάσι τῶν τοῦ Σωτῆρος ἐντολῶν πληρωταί· καὶ τῷ μὲν ἐμέλησεν ἀλήτας καὶ ξένους τινὰς συνάγειν καὶ κοινοῦσθαι τράπεζαν αὐτοῖς· τῷ δὲ κάμνουσιν ὀρέγειν χεῖρα καὶ πᾶν δρᾶν καὶ πραγματεῦσθαι τῆς ἐκείνων σωτηρίας ἕνεκα· ἄλλω δὲ πολὺς ἐγένετο λόγος, ὅπως εἴη δι' αὐτοῦ τοῖς ἐν δεσμοτηρίοις μελιγμὰ κακώσεως· ὁ δὲ καὶ τῶν ἄλλων μεμνημένος ἐντολῶν καὶ μὴ ἔχων διὰ πασῶν ἐλθεῖν θύρας ἀνεστίους ἀνέωξε· πυρὸς τε μετέδωκε καὶ ἄλλων ἀπαντες μὲν οὖν πολλαπλῶν ἀπολήφονται δὴ ποθεν τῆς εὐποιίας ἀντίδοσιν, ὁ δ' οὖν ἀγιώτατος κατὰ

*) Ἐπιστολὴ ἐξ Ἀγίου Ὄρους ἀπὸ 20 νοεμβρίου 1892.

πνεῦμα ἁγιώτατος πατὴρ τῆς Βασιλείας μου κύρ Νήφων διὰ πασῶν ἐληλυθώς, οὐκ ἔστιν οὐδεμιᾶ τούτων οὐχὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων πεπρώτεκε· καὶ εἰ δεῖ βραχέως ὥσπερ ἀφοσιώσασθαι τὰ κατ' ἐκείνον διηγουμένοις, ὡς μὴ δόξαιμεν παντάπασιν ἀνήκοι τῶν αὐτῷ πεπραγμένων καλῶν, πολλοῖς μὲν ἐν ὀρφανίᾳ καὶ πενίᾳ συζῶσιν, ἀντὶ πατρὸς κατέστη καὶ κηδεμόνος· πολλοῖς δὲ πιεζομένοις ὑπὸ δυσανακλήτων νόσων καὶ τὸ θανεῖν ἄμεινον ἡγουμένοις πολλῷ τοῦ ζῆν ἐπαρκέσαι ἐξάντεις πεποίηκε τοῦ κακοῦ, ἦν δ' ἔσχε· πάλαι καὶ νῦν ἐν εἰρκταῖς, αἰχμαλώτοις προμήθειαν, πῶς τις ἐν οὕτῳ βραχεῖ τοῦ λόγου καιρῷ οἶος τ' ἂν γένοιτο διελθεῖν· ἀμέλει καὶ πολλοὶ μὲν ἄδουσι τὰ κατ' ἐκείνον καὶ ἄσονται, οἱ μὲν ὅπως γένοιντο τοῖς ὁδεύουσιν ἐν δημοσίῳ ὁδοῖς, ἐν ζεύγμασι ρείθρων ῥαστώνῃ τις, ἐπιμέλειαν τοῦ ἀνδρὸς θερμὴν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀκμάζουσιν, οἱ δὲ φροντιστηρίων καὶ θείων οἴκων γόνυ καμψάντων ὑπὸ τῆς τοῦ χρόνου φορᾶς ἀνόρθωσιν· φρεάτων ἀνωρυγᾶς, καὶ κρηνῶν ἀνορθώσεις, καὶ πολυχνίων καὶ φρουρίων οἰκοδομᾶς, ἃ πρᾶκτων οὐκ ἐν γήραος οὐδῷ, ἀλλὰ παρὰ τοῦσχατον ἡδὴ τοῦ χρόνου εὖ ποιεῖ καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἄνδρα, τί τις ἂν, μεμνώτο; Ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἐώρων τὸν ἄνδρα ἐπαίνους ἡττώμενον, καὶ τούτοις τὸν νοῦν προσέχοντα, ἴσως ἂν ἐμήκυνα τὸν περὶ τούτων λόγον· ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος τ' ἄλλα προέμενος πρὸς μόνον ὄρᾳ τὸν ἀπὸ Θεοῦ μισθόν, κἀγὼ χαριζόμενος αὐτῷ, τῷ μὴ πλέον ἐπεξεργάζεσθαι, μηδὲ τὴν τούτων μνήμην ἀνακινεῖν, ἐπ' ἄλλα τρέψω τὸν λόγον, ἃ καὶ αὐθις ἐπαινον μὲν ἐκείνῳ φέρει, οὐ μὴν ἐκκληθέντων ἔσται δῆλωσις τοῦ σκοποῦ· ἡ πόλις αὕτη καὶ βασιλὶς καὶ μητρόπολις τῶν ἄλλων ἀπασῶν ὡς μὲν θέσεως εἴληχεν εὐκαιρίαν, καὶ τὰς ἄλλας μεγέθει καὶ δόξῃ καὶ κάλλει νικᾷ, καὶ μόνῃ τυγχάνει ἐν πάσῃ τῇ γῇ καθάπερ ὁ Σιμωνίδης εἶρηκεν ἐν οὐρανῷ τὸν ἥλιον· καὶ πρόσκοικος οὕσα θαλάττῃ τὸ πλεῖστον ἐκτετάσθαι καὶ κατέχειν τῆς ἡπείρου, καὶ ἡπειρώτις ἐστί, καὶ σύνδεσμος καὶ κοινὸν ἐμπόριον γῆς τε ὁμοῦ καὶ θαλάττης, ἢ περ γε δὴ καὶ τυφλῷ δῆλον, καὶ οὐδεὶς ἢ βέλκωνος ἢ τῶν καλῶν καθάπαξ ἀναίσθητος, ὡς τ' ἄλλως ἐρεῖν· ἀλλ' αὕτη γε μὴν τοὺς ἀπανταχοῦ γῆς πᾶσιν ἀποκρύψασα ἔσχε καὶ κόσμον τε οἰκοδομημάτων, καὶ πάρεστιν ὄρᾳ ἔτι ὅπῃ τις ἀφήσει τοὺς ὀφθαλμούς, κάλλη καὶ μεγέθη νῶν, ἀριθμὸν ὑπερβαίνοντα, ὧν καὶ τὸ βραχύτατον ἐκλέψας, ῥαδίως ἴδοι τὰ παρ' ἄλλαις εὐδοκίμουντα νικῶν. Οὐ μὴν ἀλώθητον εἰς τέλος ταύτῃ τὸ κάλλος διαμεμένηκε, καὶ κακῶν ἀκραιφνές· ἀλλ' ὑπήνεγκεν αὐτῇ στυγνὴν ὄφρυν, τὴν ἰταλικὴν ὁ χρόνος δύναμιν, καντεῦθεν τὰ πολλὰ τῶν ἐν αὐτῇ τὸ κάλλος ἀφῆρηται, τὰ δ' ἄλλα τέλειον ἀπεσβῆκε. Ἐν ταύτῃ γοῦν μέσῃ καὶ Ξενῶν ἱδρυτο, ὧρ καὶ μεγέθει καὶ χρεῖζ μὴδενὸς ἀπολειπόμενος, ἀλλὰ καὶ οὗτος εἶξε τῇ κοινῇ τύχῃ, καὶ κάμων ἡδὴ καὶ καταπίπτων, οὐ παροπτέος ἔδοξε τῷ ἀνδρὶ. Ἀμέλει δαπάναις πλείσταις ἀνωρθώκως αὐτὸν σεμνότερον ἔστησε τοῦ προτέρου,

τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς χειμαζομένοις ὄρμον ἀποδείξας ἄκλυστον, ὡς μετ' ἐλπίδων ἀγαθῶν ὀρμεῖν ἐν αὐτῷ καὶ καταίρειν, κλύδωνα καὶ ναυάγιον τὰ κατ' οἶκον ἀτεχνῶς νομίζοντας, καὶ βραχὺ καιροῦ διατρίψαντας ἐνταῦθα αὐθις ἐρρωμένους ἐπανάκειν οἴκαδε καὶ σύννους, μὴ δ' ἵχνος κομίζοντας δυσχερῶν, καὶ τούτων μὲν ἱκανῶς εἰρημένων, ἐπ' ἄλλα τὴν ἐκδρομὴν τοῦ λόγου ποιήσομαι, ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ πᾶν τοῦ σκοποῦ. Ὁ γὰρ τοι πολὺς οὗτος καὶ φρόνιμος οἰκονόμος ὅπως καὶ μετὰ τελευτὴν ἀνθρώπους εὖ ποιῶν εἴη καὶ χαριζόμενος τί μηχανᾶται; πλείστα καταβαλὼν ἐκ τῶν αὐτῷ κτηθέντων ἀμέμπτως ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πλείστα κτημάτων ἐώνηται, καὶ ὥσπερ φασὶ τὸν ἥλιον τὴν ὑγρότητα κατὰ βραχὺ χάτωθεν ἀνιμώμενον νεφῶν πρῶτον συστάσεις ποιεῖν, εἴτα ῥίπτειν αὐθις κάτω τὸ ὕδωρ, ὡς δὲ καὶ οὗτος ἐκ τῶν κτηθέντων κατὰ μικρὸν καλαμώμενος εὐπορίαν, αὐθις ἐπ' ἀγοραῖς ἐρρίπτει τὸν πλοῦτον· ὡς δ' ἴδοι λοιπὸν κρείττονι συνεργίᾳ τὸ σκοπούμενον ἀνυσθῆναι, καὶ μὴ μόνον ἄρκοῦν κάμνουσι καὶ τεταλαιπωρημένοις, ἀφελόμενος ἐκ τούτων οὐ βραχέα, οὐδ' οἷα λαθεῖν, προσήρμωσε μοναῖς ἀπειρηκυῖαις, καὶ δηλαδὴ τὸν ὀλεθρον ἐπ' αὐτὰς κατακαυχώμενον ὄρων, ἡμυνε τὰ δυνατὰ. Προβαίνων δ' αἰεὶ καὶ προκόπτων ἐν ἀγαθοῖς, ὡς ἐπύθετο τὴν κατὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἀθῶ διακειμένην Σεβασμίαν Βασιλικὴν Μονὴν τὴν ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς πανυπεράγνου Θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένην Λαύραν κομιδῇ κακῶς ὑπὸ σιτοδείας ἔχουσαν καὶ πιεζομένην ἐς τὰ μάλιστα, καὶ ὅσον οὐπω τοὺς ἐν αὐτῇ κοσμίους ἀνδρας διασκεδασθήσεσθαι μέλλοντας, πρᾶγμα τῶν ἀπευκταιοτήτων αὐτῷ καὶ μονονοῦκ τὴν καρδίαν ἐκτῆκον, ἐνταῦθα δ' οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ῥοπῆς ἐπεδείξατο ταύτῃ βοηθῆσαι. Ἀποτεμῶν γὰρ οὐκ ὀλίγα τῶν περιλοίπων τῷ Ξενῶνι κτημάτων, ὥσπερ χαριστήριον τῶν αὐτῷ βεβιωμένων παρέχων τῇ Θεομήτορι, φέρων ἀνατίθησι τῇ ταύτης μονῇ, ἵνα παρὰ τῆς εἰσόδου τούτων ὠνούμενος κατ' ἔτος σῖτος τοῖς ἐκεῖ πέμπηται. Ἀγαστὸς μὲν οὖν τῆς μεγαλουργίας ὁ ἀνὴρ καὶ τῆς φιλοτίμου γνώμης· θαυμαστός δὲ καὶ τῆς περινοίας κομιδῇ. Ὡσπερ γὰρ πηγῆς τινος ἀνισχύσεως ἐκ κοίλων γῆς, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν πότερον τοῦ ἀπαναλωθέντος ὕδατος εἶη πλεῖον, ἢ τὸ μένον ἔτι κάτω, οὕτω δὴ καὶ οὗτος εὐπορίαν ἐφεῦρε παρ' ἡ μείωσιν οὐκ ἔστιν ὅλως ἰδεῖν. Ἐπεὶ δ' ἐζήτησεν ὁ τοιοῦτος κατὰ πνεῦμα ἁγιώτατος πατὴρ τῆς βασιλείας μου προβῆναι Χρυσόβουλλον ἐπὶ τοῖς δεδωρημένοις παρ' αὐτοῦ κτήμασι πρὸς τὴν διαληφθεῖσαν Σεβασμίαν Μονήν, ἡ Βασιλεία μου καὶ διὰ τὴν ἦν ἐνδείκνυται πρὸς αὐτὸν διάθεσιν καὶ στοργὴν πνευματικὴν, καὶ διότι ἀποδέχεται τὴν τοιαύτην θεοφιλῇ πράξιν αὐτοῦ, εὐμενῶς καὶ ἐτοιμῶς τὴν ζήτησιν αὐτοῦ ἐκπληροῖ, καὶ εὐδοκεῖ προβῆναι τὸν παρόντα Χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς, δι' οὗ καὶ θεσπίζει καὶ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχειν τὴν εἰρημένην Λαύραν τὰ ἐκδοθέντα αὐτῇ παρὰ τούτου κτήματα ἀναφαιρέτως, ἀναπο-

σάστως, ἀμειώτως, ἀνενοχλήτως, ἃ καὶ κατὰ μέ-
 ρους ἔχουσιν οὕτως. « Ἐντὸς τῆς Θεομεγαλύντου,
 καὶ Θεοδοξάστου, καὶ Θεοφυλάκτου Κωνσταντινου-
 πόλεως περὶ τὴν πύλην τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ
 βεπτιστοῦ κυλισταρεῖον ἐξωνηθέν ἀπὸ τινος Μανουὴλ
 τοῦ Τζαμάδη. Οἰκήματα ἀγορασθέντα ἀπὸ τοῦ Ῥεν-
 ακηνοῦ, ἅτινα μετεποιήθησαν καὶ ἐγένοντο ἀνώγια
 οἰκία. Καμάρα δὺο, ἃς ἀπέδοντο ὅτε Ῥωμανὸς καὶ
 Καλόγερος μετασκευασθεῖσαι καὶ αὗται καὶ γενόμε-
 ναι οἰκημα ἐν. Καταλλακτικὰ τραπέζια εἰκοσιν, ἐξω-
 νηθέντα ἀπὸ τε τοῦ Καλομισαίδου, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς
 βασιλείας τῆς βασιλείας μου Πιγκερνίσσης τῆς Παλαιο-
 ογίνης, τοῦ Λαγγιδᾶ, τοῦ Ζωμᾶ, τοῦ Λαυρεῖτου,
 τοῦ Τζικανδήλη, τῆς Χανδρήνης, τοῦ Μονομάχου, τοῦ
 Ῥωμανοῦ, τοῦ Βοίλα, τοῦ Μαγγάνη, τοῦ Σγοροπού-
 λου, τοῦ Καλοῦ, καὶ τοῦ Φωτιάδου· ἔτι μυρεψικὸν οἰ-
 κημα ἀγορασθὲν ἀπὸ τοῦ Λιθακρίτου· ἕτερα οἰκήματα
 ἀπὸ τε τοῦ Πετρινοῦ καὶ τοῦ Φραγγοπούλου· ἕτερον
 ἀπὸ τοῦ Πρωτασηκρήτις· ἕτερον ἀπὸ τῆς θυγατρὸς
 τοῦ Πώλαρι· ἕτερον ἀπὸ τῆς μοναχῆς Εὐπραξίας τῆς
 Σαθεντζίνης· καὶ ἕτερα τρία ἀπὸ τοῦ Μελίου. Ἐν τῷ
 μεσοκάστρῳ τῆς αὐτῆς πύλης ἕτερα τρία ἐξωνηθέντα
 ἀπὸ εὐνούχου τοῦ λεγομένου Χρησίμου· ἕτερον ἀπὸ
 θυγατρὸς τοῦ Κκλοχάτου. Λαχανοπωλεῖα ἀπὸ τινος
 Ἀνδρονίκου τὰ Σάχα, Ἰωάννου τῆς Σπαθοῦς, καὶ
 τινος γυναικὸς τῆς Εἰρήνης, ἅτινα καὶ μετεποιήθησαν
 καὶ ἐγένοντο ἐργαστήρια δύο μυρεψικὸν καὶ σαρδαμα-
 ρικόν· ἕτερον οἰκημα μετὰ τοῦ πύργου, μεταποιηθὲν
 καὶ τοῦτο καὶ γεγονὸς μυρεψικὸν ἐργαστήριον. Σαρ-
 δαμαρία τρία ἀπὸ τινος Ἀσπιέτου λεγομένου, οἰκή-
 ματα ἀπὸ τοῦ Παλαιολόγου κυροῦ Θεοφυλάκτου τέσ-
 σαρα, μετὰ τοῦ παντέκτου Φωκᾶ καὶ τοῦ ἐξ Ἰουδαίων.
 Ἐκτὸς τῆς αὐτῆς πύλης εἰς τὸν αἰγιαλὸν οἰκήματα
 ὑπὸ Νικολάου τοῦ Μαρουλᾶ, ἅπερ ἀνεκκινίσθησαν
 καὶ εὐρίσκονται ἀρτίως σιτοπωλεῖα, ἕτερα οἰκήματα
 δύο ἀνεγερθέντα ἐκ βύθρων παρὰ τοῦ μέρους τοῦ αὐ-
 τοῦ Ξενῶνος· ἕτερον ἀπὸ τοῦ Ἀκρίτου· ἕτερον οἰκημα
 ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου Καταλάκτου. Ξυλοοικήματα τρία
 ἀπὸ τοῦ Πεπανοῦ· ἕτερον τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ Σφενταρᾶ,
 ἕτερον ἀπὸ τοῦ Ἀραβαντινοῦ, καὶ ἕτερον ἀπὸ τοῦ
 Λαγγιδᾶ· ὧν πάντων τὸ ἐνοίκιον καὶ εἰσόδημα γίνε-
 ται ὑπέρπυρα ἐπτακόσια. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ Νοσοκομεῖον
 τῆς αὐτῆς Μονῆς, Σεβασμίας Βασιλικῆς Λαύρας ἀνε-
 δέξατο πρὸ χρόνων ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος κατὰ πνεῦμα
 πατὴρ τῆς βασιλείας μου καὶ συνεστήσατο καὶ πε-
 ριεποίησατο τοῦτο, καὶ κατέστησεν εὐρίσκεσθαι ἐν
 αὐτῷ ἐβδομήκοντα κρεβάτια, κατεφύτευσε καὶ ἐν
 αὐτῷ τῷ Ἀγίῳ Ὄρει ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας ἕνεκα
 διατροφῆς καὶ κυβερνήσεως τῶν ἐν αὐτῷ κατακειμέ-
 νων ἀσθενῶν. Εἴτα προσέθηκεν ἐν αὐτῷ καὶ ἐντὸς τῆς
 Θεοφυλάκτου Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τὴν πύλην
 τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας ἀπὸ τινος Εὐδοκίμου τοῦ
 Στραβοσκελή, ἐξωνηθέντα διὰ πρώτης καὶ δευτέρας
 φορᾶς, οἰκήματα μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτῶν,
 ἅτινα καὶ μετεποιήθησαν καὶ γεγόνασιν ἐργαστήρια,
 καὶ τὰ ἐκεῖσε καρφαρεῖα, ἅτινα ἡγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ

Βρυεννίου. Τραπεζοτόπια τρία περὶ τὴν αὐτὴν πύλην
 ἀπὸ τοῦ Μαρουλᾶ· καὶ πλησίον τούτων ἔξω ἐν τῷ
 μεσοκάστρῳ ἕτερον τοιοῦτον τραπεζοτόπιον, ὃ εὐρί-
 σκεται σύνεγγυς τοῦ Κανάβη· καὶ ἔξω εἰς τὸν αἰγια-
 λὸν περὶ τὴν αὐτὴν πύλην ἕτερα ξυλοοικήματα τρία,
 ὡς γίνεσθαι καὶ τὴν ἀπὸ τούτων εἰσοδὸν ὑπέρπυρα
 διακόσια. Ἀρτίως δὲ ἔταξεν ἵνα τὰ μὲν ἑκατὸν ἀπὸ
 τούτων ὑπέρπυρα διδῶνται κατ' ἔτος εἰς ἀγορὰν σακ-
 χάρεως, ἐμπλάστρων, καὶ ἐτέρων εἰδῶν δυσπρόριστων,
 καὶ διακομίζωνται ἐκεῖσε διὰ θεραπείαν καὶ ἱασιν
 τῶν ἐν τῷ τοιοῦτῳ Νοσοκομεῖῳ κατακειμένων ἀσθε-
 νῶν μοναχῶν· τὰ δὲ λοιπὰ ἑκατὸν ἵνα ἐνωθῶσι μετὰ
 τῶν εἰρημένων ἐπτακοσίων ὑπερπύρων καὶ γίνονται
 ὁμοῦ ὀκτακόσια ὑπέρπυρα· καὶ ἀγοράζεται δι' αὐτῶν
 σίτος παρὰ τῶν Λαυριωτῶν μοναχῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἐν-
 ταῦθα ἢ ἀλλαχοῦ, ἐνθα ἂν δῆλον ὅτι φανῇ καὶ δόξη
 λυσιτελεῖς καὶ συμφέρον, καὶ ἀποκομίζεται ἐκεῖσε,
 συνεργεῖται Θεοῦ καὶ βοηθεῖται τῆς Ὑπεραγίας Θεοτό-
 κου, στέργουσα τοῦτο καὶ ἀποδεχομένη καὶ ἡ Βασι-
 λεῖα μου, διορίζεται ἐνεργεῖσθαι διὰ παντός τοῦτο
 οὕτως κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην καὶ θέλησιν καὶ διέ-
 ταξιν ἀπαραιτήτως καὶ χωρὶς εὐρεσιλογίας, καὶ
 μήτε παρὰ τῶν Λαυριωτῶν ἀκυρωθῆναι πώποτε, διὰ
 προφάσεις δοκούσας ἀναγκαιάς, μήτε παρ' οἰουδήτι-
 νος ἐτέρου, καὶ εἴτι δὲ περιττεύει κατ' ἔτος ἀπὸ
 τοῦ εἰσοδήματος τοῦ διαληφθέντος ἀμπελῶνος καὶ
 ἐλαιῶνος ὁφείλει δίδοσθαι καὶ τοῦτο πρὸς τὴν εἰρη-
 μένην Σεβασμίαν Μονὴν τῆς Βασιλείας μου τὴν Λαύ-
 ραν. Τὰ τε οὖν πρότερον ὡς δεδήλωται καὶ τὰ νῦν
 ἀνατεθέντα καὶ προσκυρωθέντα τῇ τοιαύτῃ Μονῇ
 κτήματα παρὰ τοῦ εἰρημένου ἁγιωτάτου κατὰ πνεῦ-
 μα πατρὸς τῆς Βασιλείας μου, καθεῖξαι αὕτη καὶ νε-
 μηθήσεται τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος Χρυ-
 σοδούλλου λόγου τῆς Βασιλείας μου, καθὼς παρεδό-
 θησαν ταύτη παρ' αὐτοῦ ἀναφαιρέτως καὶ ἀναπο-
 σπάστως καὶ τέλους καὶ βήρους ἀνώτερα κατὰ τὴν
 περίληψιν τῶν ἐπιχορηγηθέντων τῷ δηλωθέντι εὐα-
 γεῖ Ξενῶνι τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰαματικῆς
 Παντελεήμονος Χρυσοδούλλων τῶν ἀοιδίμων καὶ μα-
 καριστῶν βασιλέων τῶν ἁγίων μου αὐθεντῶν, τοῦ τε
 προπάππου καὶ τοῦ πατρὸς τῆς Βασιλείας μου, καὶ
 ὡς διαλαμβάνουσι τὰ γεγονότα ἐπ' αὐτοῖς πρατήρια,
 καὶ λοιπὰ ἐγγράφα δικαιώματα, μηδεμίαν εὐρίσκουσα
 διενόχλησιν καὶ καταδυναστείαν καὶ διασεισμόν ὅλως
 τινὰ ἐπὶ τῇ κατοχῇ καὶ νομῇ καὶ δεσποτείᾳ τῶν
 εἰρημένων κατὰ μέρη κτημάτων, ἢ παρὰ τοῦ μέρους
 τοῦ διαληφθέντος Ξενῶνος, διὰ τὸ εἶναι καὶ εὐρίσκε-
 σθαι ἐμπεριεληφμένον καὶ καταγεγραμμένον εἰς τὰ
 γεγονότα αὐτῷ ὡς δεδήλωται Χρυσοδούλλα, ἢ μὴν
 παρ' ἐτέρου τινὸς τῶν ἀπέντων, ἔχουσά τε ἐπ' ἀδείας
 συνιστᾶν ταῦτα καὶ βελτιοῦν καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον
 προάγειν καὶ ἀποκαθιστᾶν κατὰ πάντα τὸν ἐγγω-
 ροῦντα καὶ δυνατὸν αὐτῇ τρόπον, καὶ ὡς προαιρεῖται
 καὶ βούλεται· ἐπειδὴ καὶ ἦν ἂν ἐργάσεται τὸ
 μέρος τῆς Μονῆς ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἐπίδοσιν
 καὶ ἐπαύξησιν καὶ βελτίωσιν καὶ ταύτην καθεῖξαι

καὶ νεμηθήσεται ἐν ἀνενοχλησίᾳ πάσῃ διατηρουμένην. Εἰς γὰρ τὴν τούτων ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν καὶ διηνεκῇ καὶ μόνιμον καὶ ἀκατάλυτον κατὰστασιν καὶ ὁ παρὼν Χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου κατὰ ζήτησιν τοῦ πολλάκις εἰρημένου κατὰ πνεῦμα ἀγιωτάτου πατρὸς τῆς Βασιλείαν μου γεγονώς καὶ ἀπολυθεὶς ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ Σεβασμίᾳ Μονῇ τῇ Λαύρᾳ ἐκτεθεὶς κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τῆς ἐνισταμένης ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ς'ωνα' ἔτους (=1342μ.Χ.) ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ Θεοπρόβλητον ὑπεσημάνητο κοῦρος.

† Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως
ροδοιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἀστρῶν κατὰ
τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Ἀρχὴ τοῦ Doppler.— Μετὰ τοιαύτην, οὐσιαστικὴν ὄντως, ἱστορικὴν προεισαγωγὴν, ὁ συγγραφεὺς ἀρχεται ἱστορικῶς τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀρχῆς τοῦ φυσικομαθηματικοῦ Χριστιανοῦ Doppler, γεννηθέντος ἐν Σαλσβούργῳ τῷ 1803 καὶ ἀποβιώσαντος ἐν Βενετίᾳ τῷ 1853, ὅστις πρῶτος συνέλαβε τὴν ιδέαν τῆς ἐπιδράσεως τῆς σχετικῆς κινήσεως ἡχητικῆς ἢ φωτεινῆς πηγῆς ἐπὶ τοῦ ἤχου ἢ τοῦ φωτός, οὗτινος ἀντιλαμβάνεται παρατηρητῆς τις, ιδέαν διατυπωθεῖσαν εἰς περίπυστον ὑπόμνημα (περὶ τοῦ κεχρωματισμένου φωτός τῶν διπλῶν ἀστέρων καὶ ἄλλων τιῶν ἀπ.λατῶν) δημοσιευθὲν τῷ 1842 ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τῆς Βασιλικῆς ἐταιρίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βοημίας. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ Doppler δύναται νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς.

Θεωρήσωμεν ἀκίνητον πηγὴν κυμάτων, ὧν οἱ παλμοὶ διαδίδονται μετὰ τινος ταχύτητος· παρατηρητῆς τις, ἐπίσης ἀκίνητος, θὰ δεχθῇ ἀριθμὸν τινα παλμῶν ἴσον πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς παραγόμενον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· ὁ ἀριθμὸς οὗτος χαρακτηρίζει τὸ ὕψος τοῦ ἤχου, ἐὰν ἡ παλλομένη πηγὴ εἴναι ἡχητικὴ, τὸ χρῶμα δὲ τοῦ φωτός, ἐὰν αὕτη εἴναι φωτεινὴ.

ὑποθέσωμεν ἤδη τὸν παρατηρητὴν κινούμενον, οἷον ἀπομακρυνόμενον τῆς πηγῆς, βαίνοντα δηλαδὴ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς διαδόσεως τῶν κυμάτων· ὁ παρατηρητῆς οὗτος θὰ δεχθῇ ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου ἀριθμὸν τινα παλμῶν μικρότερον τοῦ ὑπὸ τῆς πηγῆς παραγομένου, διότι βαίνει κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τῶν παλμῶν· δὲν θὰ ἐδέχετο μάλιστα οὐδένα τῶν παλμῶν τούτων ἐὰν ἔβαινε μετὰ τῆς αὐ-

τῆς μετ' αὐτῶν ταχύτητος. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ὁ παρατηρητῆς ἀπομακρυνόμενος τῆς ἡχητικῆς πηγῆς θὰ ἀντιληφθῇ ἤχου βαρυτέρου τοῦ τῆς πηγῆς, διότι ἡ κλίμαξ τῶν ἤχων, ἀπὸ τοῦ ὀξέος πρὸς τὸν βαρύν, χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παλμῶν ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου· κατὰ τὴν περίπτωσιν λευκῆς φωτεινῆς πηγῆς, ὁ παρατηρητῆς θὰ ἀντιληφθῇ φωτὸς μᾶλλον ἐρυθροῦ, διότι ἡ κλίμαξ τῶν χρωμάτων τοῦ φάσματος, ἀπὸ τοῦ ἰανθίνου πρὸς τὸ ἐρυθρόν, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν κλίμακα τῶν ἤχων ἀπὸ τοῦ ὀξέος πρὸς τὸν βαρύν.

Ἀντιστρόφως, τοῦ παρατηρητοῦ πλησιάζοντος πρὸς τὴν παλλομένην πηγὴν, ἦτοι βαίνοντος πρὸς συνάντησιν τῶν κυμάτων, ὁ ἀριθμὸς τῶν παλμῶν, οὓς θὰ ἀντιληφθῇ οὗτος ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου θὰ εἴναι μεγαλειότερος· ὁ ἤχος λοιπὸν θὰ φανῇ ὀξύτερος ἢ τὸ λευκὸν φῶς μᾶλλον ἰανθίνον.

ὑπεθέσαμεν τὴν παλλομένην πηγὴν ἐν ἀκίνησίᾳ καὶ τὸν παρατηρητὴν κινούμενον· οἱ αὐτοὶ λόγοι θὰ ὠδήγουν ἡμᾶς εἰς συμπεράσματα ἀνέλογα, ἐὰν ἡ πηγὴ ἦτο κινητὴ, ἀπομακρυνομένη ἢ πλησιάζουσα πρὸς τὸν ἀκίνητον παρατηρητὴν· ἐκ τούτου προφανῶς ἔπεται ὅτι ὀριστικῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ φαινομένου μόνον ἡ σχετικὴ κίνησις, ὅπερ ἐπιτρέπει ἡμῖν, πρὸς ἀπλοποίησιν τῶν συλλογισμῶν ἢ τῶν ὑπολογισμῶν, νὰ ὑποθέτωμεν πάντοτε τὸν παρατηρητὴν ἀκίνητον, ἐν κινήσει δὲ τὴν παλλομένην πηγὴν.

Ἰδού ἄλλως τὰ σημαντικώτερα συμπεράσματα τοῦ Doppler.

α) *Διὰ τῆς προσεγγίσεως* (τοῦ φωτεινοῦ ἀντικειμένου), ἡ ἔντασις τοῦ φωτός βαίνει πάντοτε αὐξανόμενη· ὁ χρωματισμὸς, κατὰ τὴν ἀξονοσάρ ταχύτητα, μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ λευκοῦ πρὸς τὸ πράσινον, εἴτα πρὸς τὸ κυανοῦν καὶ τέλος πρὸς τὸ ἰανθίνον.

β) *Διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως*, ἡ ἔντασις τοῦ φωτός βαίνει ἐλαττωμένη καὶ τὸ λευκὸν φῶς μεταπίπτει βαθμηδὸν ἀπὸ τοῦ κίτρινου πρὸς τὸ χρυσοῦν καὶ τέλος πρὸς τὸ ἐρυθρόν. Ἐν τούτοις, ἐὰν τὸ φῶς ὑπέστη ἤδη χρωματισμὸν τινα, οἷον κίτρινον, ἢ μεταβολὴ τῶν χρωμάτων ἀρχεται ἀπὸ τοῦ χρώματος τούτου, ὡς σημειοῦται τοῦτο ἐν α καὶ β.

φ) Ἐὰν ἡ ταχύτης ἀστέρος τιτὸς ἐν κινήσει μεταβληθῇ, τὸ χρῶμα αὐτοῦ καὶ ἡ ἔντασις ὑφίσταται μεταβολὴν καὶ δυνατόν πάντοτε νὰ συμβῇ ὥστε ἀστὴρ τις μετὰ πάροδον χρόνου τιτὸς νὰ φανῇ εἰς ἡμᾶς ἔχων διαδοχικῶς ἅπαντα τὰ χρώματα τοῦ φάσματος.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι ὁ Doppler εἰς οὐδεμίαν προέβη πειραματικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς θεωρίας του, περιωρίσθη δὲ ἀπλῶς νὰ ἐπικαλεῖται τὴν ὑπαρξίν τῶν συμπληρωματικῶν χρωματισμῶν οὓς παρουσιάζουσι διπλοὶ τινες ἀστέρες· τοῦτο διὰ τὸν Doppler εἴναι ἀναμφισβήτητον τεκμήριον δύο κινήσεων γινομένων κατ' ἀντίθετον φορᾶν. Προβαίνει δὲ καὶ περαιτέρω· δὲν διστάζει νὰ ἀποδώσῃ

*) Ἰδε ἀριθ. 8, σελ. 145—147.

